

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 15

นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม 2489—1 มิถุนายน 2489

แถลงนโยบาย เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2489

คำแถลงนโยบายของรัฐบาล

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย

เพื่อสนองตามความต้องการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนมากที่จะให้ข้าพเจ้ารับใช้ประเทศชาติในยามคับขัน ข้าพเจ้าจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามความประสงค์ของท่าน

บัดนี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ คณะรัฐมนตรีตามประกาศลงวันที่ 24 มีนาคม พุทธศักราช 2489 ดังที่ท่านทราบแล้ว รัฐบาลจึงขอแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

1. เป็นที่ทราบกันอยู่ทั่วไปว่า ขณะนี้ประเทศไทยก็คล้ายกับประเทศอื่น ๆ อีกหลายประเทศที่ต้องตกอยู่ในภาวะอันยากแค้นซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากมหาสงคราม ฉะนั้นไม่ว่ารัฐบาลใดที่จะเข้ามาบริหาร ย่อมจะต้องเผชิญกับปัญหาความหมายหลายประการ รัฐบาลนี้มิได้มองข้ามความยากลำบากที่จะต้องประสบ แต่ก็พยายามฝ่าฟันอุปสรรคให้ได้ผลดีแก่ประเทศชาติมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. เป็นความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีตลอดทั้งความเข้าใจอันดีให้สนิทสนมกับสหประชาชาติ และร่วมมือตามอุดมคติซึ่งสหประชาชาติ ได้วางไว้ และดำเนินการเจรจากับสหประชาชาติและนานาประเทศอื่น เพื่อปลดปล่อยและผ่อนผันภาระให้หมดหรือลดน้อยลงไป ในการนี้จึงจำเป็นที่คนไทยทั้งหลายจะต้องมีความสามัคคีกลมเกลียวและแสดงให้เห็นถึงเสถียรภาพและความมั่นคงภายใน ประเทศอันเป็นรากฐาน ที่แสดงให้นานาประเทศเห็นถึงความเข้มแข็งและกำลังจิตใจของประชาชนคนไทย

3. ขณะนี้ การครองชีพและความสงบเรียบร้อยภายในเป็นปัญหาอันใหญ่สำหรับประชาชนภายในทั่วทั้งประเทศ ซึ่งรัฐบาลจะได้เอาใจใส่เป็นพิเศษ ในการนี้จะต้องอาศัยความสมานและประสานนโยบายภายในต่าง ๆ ดังจะได้กล่าวในข้อต่อไป

4. การทหาร รัฐบาลนี้ถือว่ากำลังทหารที่มีอยู่เป็นของประเทศไทย โดยเฉพาะ และได้ปรับปรุงการจัดการปกครองทางทหาร ให้สอดคล้องกับการปกครองแบบประชาธิปไตยตามที่เหมาะสมกับประเทศของเรา

จะจัดการให้ทหารได้รับการเลี้ยงดูชั้นโดยเร็ว และจะให้ทหารเป็นกำลังหนุนเจ้าหน้าที่สายปกครองในการปราบปรามโจรผู้ร้ายเพื่อความสงบสุขของประชาชน

5. การคลัง

(1) จะพยายามหาทางเจรจากับให้สหประชาชาติถอนการยึดเงินของประเทศไทยซึ่งจะเป็นทางให้ประเทศไทยได้นำเงินมาซื้อของจำเป็นให้พลเมือง

(2) จะพยายามให้ได้เปิดการปริวรรตเงินกับต่างประเทศโดยเร็วที่สุด เพื่อให้การค้ากับต่างประเทศดำเนินไปได้

(3) จะเริ่มการปรับปรุงรายจ่ายรายได้ ให้เหมาะสมแก่ภาวะและเป็นธรรมแก่สังคม

(4) จะดำเนินการไปสู่รากฐานในอันที่จะชำระไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตราไทย

อนึ่ง รัฐบาลได้คำนึงเห็นว่า กิจกรรมของประเทศจะดำเนินไปโดยเรียบร้อยได้ก็ด้วยอาศัยข้าราชการเป็นตัวจักรสำคัญ และโดยเหตุที่ข้าราชการในปัจจุบันนี้ตกอยู่ในฐานะลำบาก รัฐบาลจึงเห็นสมควรที่จะช่วยเหลือให้ข้าราชการทุกฝ่ายมีการครองชีพอันสมควรแก่อัตภาพ

(6) การเกษตร รัฐบาลจะให้ความสนใจพิเศษ อาทิเช่น จะเพาะและส่งเสริมการสหกรณ์และให้มีกสิกรชั้น กลางชั้น ให้มากที่สุดที่จะมากได้ จะเร่งบำรุงและส่งเสริมพืช 4 ชนิดเป็นการใหญ่คือ ข้าว ถั่วเหลือง ฝ้าย และยาสูบ การเผยแพร่พันธุ์ข้าวที่รัฐบาลได้บำรุงคัดเลือกแล้วให้มีปริมาณแพร่หลายยิ่งขึ้น จะบำรุงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้ได้พันธุ์ทดแทนที่จะมุ่งนำพันธุ์สัตว์จากต่างประเทศมาสืบพันธุ์แต่ทางเดียว จะให้บรรดาสหกรณ์ชาวนาเป็นผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ในบริษัทข้าวไทยจำกัด จะได้ดำเนินการก่อสร้างการชลประทานที่ได้วางไว้สำเร็จรูป และจะได้สำรวจดูด้วยว่า นอกจากในภาคกลางแล้ว จะมีทางทำการชลประทานเพื่อช่วยเหลือการกสิกรรมในภาคอื่น ๆ ได้เพียงใดหรือไม่ นโยบายดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ บางอย่างเป็นนโยบายที่จะต้องกระทำในระยะเวลาอันนาน ซึ่งรัฐบาลนี้ตกลงให้ทราบเพื่อ

เป็นอุดมคติอันมุ่งไปสู่เท่านั้น แต่เพียงในระยะเวลาอันสั้น จะพยายามรีบเร่ง
กระทำดังนี้

- (1) จะดำเนินการห้ามการฆ่ากระบือ ซึ่งเป็นเครื่องมือนำสำคัญของ
ชาวนา
- (2) จะรับเรื่องหาพันธุ์ข้าวปลูกให้ราษฎรชาวนาที่ขาดแคลนไปทำ
พันธุ์ในฤดูการทำนาที่จะถึง อันเป็นการสอดคล้องกับโครงการที่รัฐบาล
ชุกก่อน ๆ ได้วางไว้สืบเนื่องกันมา
- (3) จะระดมสัตวแพทย์ให้มาป้องกันและปราบปรามโรคระบาดสัตว์
ซึ่งเวลานี้ กระบือในจังหวัดภาคกลางและภาคที่เขื่อนอยู่ข้างน้ำได้ประสบภัยนี้
- (4) จะเริ่มวางวิธีการให้สหกรณ์ชาวนาเป็นผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ใน
บริษัทข้าวไทยจำกัด

7. การคมนาคม รัฐบาลจะส่งเสริมการบำรุงและบูรณะให้ได้มาก
ที่สุดเท่าที่ก่าลังเงินจะทำได้ โดยจัดการให้โตสิ่งของที่จำเป็นสำหรับการนี้
มาจากต่างประเทศโดยเร็วที่สุด

8. การพาณิชย์และอุตสาหกรรม ในระยะเวลาอันสั้น รัฐบาลจะ
ได้พยายามแก้ปัญหาเรื่องราคาเครื่องอุปโภคและบริโภคสูง ซึ่งเป็นการ
เดือดร้อนแก่ราษฎรอยู่ในเวลานี้ โดยด่วน ทั้งนี้ จะได้ร่วมมือกับกระทรวง
มหาดไทยในเรื่องเรื่องราคาปราบปรามโจรสลัดเพื่อให้การขนส่งปลอดภัยแก่
พ่อค้าและสินค้า และร่วมมือกับกระทรวงคมนาคมเพื่อให้การขนส่งสะดวก
และประหยัดขึ้น นอกจากนี้รัฐบาลจะได้รับเจรจาขอซื้อสินค้าอันจำเป็นเพื่อ
ส่งเสริมให้เครื่องอุปโภคมีราคาย่อมเยาลง

ในทางอุตสาหกรรม รัฐบาลจะได้ปรับปรุงกิจการภายในโรงงาน
อุตสาหกรรมที่เป็นของรัฐบาลให้มีความสมบูรณ์ในการผลิตยิ่งขึ้น และจะได้
ส่งเสริมการอุตสาหกรรมของสหกรณ์และของเอกชนให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น

9. การมหาดไทย เพื่อให้บังเกิดความสงบเรียบร้อยภายในและ
ความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งเป็นที่ปรารถนาอยู่โดยทั่วกันนั้นโดยเร็ว
จะได้เร่งรัดจัดการให้เจ้าหน้าที่ทางฝ่ายปกครองและฝ่ายปราบปรามได้ประสาน
งานกันโดยใกล้ชิด และส่งเสริมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และถ้าจำเป็นก็จะ
ร่วมมือกับฝ่ายทหารเพื่อให้เป็นกำลังหนุนในการปราบปรามนี้ด้วย

โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคม ซึ่งไม่ปลอดภัยในการขนส่ง จะได้
ดำเนินการป้องกันเพื่อให้การขนส่งมีความสะดวกและปลอดภัยเป็นพิเศษ

10. การสาธารณสุข เพื่อที่จะปลดเปลื้องความทุกข์ของประชาชนใน
ด้านโรคภัย รัฐบาลจะได้พยายามเร่งรัดจัดการปราบปรามและป้องกันโรค
ระบาด ซึ่งกำลังเกิดแพร่หลายอยู่ในขณะนี้ให้บรรเทาเบาบางลงโดยเร็ว
และจะได้ดำเนินการเพิ่มพูนปริมาณยารักษาโรคชนิดที่จำเป็นโดยการศึกษา
ขึ้นหรือหาซื้อจากทั้งภายในภายนอกประเทศ เพื่อสำหรับใช้และจำหน่าย
ให้เป็นความสะดวกแก่ประชาชนที่จะซื้อหาและได้ราคาย่อมเยาลงกว่าที่เป็น
อยู่ในปัจจุบันนี้

อนึ่ง ในเรื่องสถานพยาบาลและปริมาณจำนวนนายแพทย์ ซึ่งขณะ
นี้ยังมีไม่พอกับการตั้งเป็นที่ทราบกันอยู่แล้ว และรัฐบาลชุกก่อน ๆ ก็ได้ดำริใน
นี้ที่จะจัดการให้มีปริมาณเพิ่มขึ้นให้ได้จำนวนพอกับการนี้ รัฐบาลนี้จะได้
ดำเนินการสืบเนื่องต่อไป เพื่อให้บังเกิดผลสมปรารถนาในอนาคต

11. การศึกษา - รัฐบาลยินดียอมรับการเข้าร่วมมือของเอกชนใน การจัดตั้งโรงเรียน และการจัดทำตำราเรียน และในระยะเวลาอันใกล้กับ การเปิดสมัยการศึกษาขึ้น - รัฐบาลจะเอาใจใส่เป็นพิเศษ ในเรื่องสถานที่ เล่าเรียน และตำราที่ใช้ในการเรียน รัฐบาลจะจัดการตามความสามารถ ให้นักเรียนที่มีเรียนและมีตำราเรียนให้ทั่วถึง

12. การศาล - รัฐบาลจะรักษารัฐฐานะของผู้พิพากษาตามควรแก่อิสระ ที่มีในการพิจารณาคดีและจะได้สอดคล้องให้กระบวนการพิจารณาในศาลได้ดำเนิน ไปโดยเร็วตามควร

ในที่นี้ฉัน หวังว่าสภาผู้แทนราษฎรคงจะได้รับฟังนโยบายของรัฐบาล นี้ด้วยดี และพิจารณาคำเนิมนการตามมาตรา 50 แห่งรัฐธรรมนูญ